

Minister zonder portefeuille (Luns) aan hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt), 21 aug. 1953

Mede van Minvor.

Aangezien bezoek van een ambtenaar uit Indonesië aan Nieuw-Guinea in verband met infiltratiekwestie bij Beel en mij bezwaar blijft ontmoeten en terugkomen op de suggestie van Mukarto bedoeld in Uw 436 derhalve vermoedelijk tot onaangenaamheden zou leiden, vraag ik mij af of het niet beter zou zijn oplossing van deze aangelegenheid in andere zin na te streven. Tot deze gedachte leidt mede de overweging dat het zeer dubieus zou blijven of een bezoek van een ambtenaar van het Indonesische HC de Indonesische Regering ertoe zou brengen Nederland terzake volledige genoegdoening te verschaffen. Doch het voornaamste is, dat het voor het Gouvernement ter plaatse een onaangename last betekent indien de gevangengenomen infiltranten op Nieuw-Guinea zouden moeten worden berecht en daar langdurige gevangenisstraffen zouden moeten ondergaan. Wij geven er daarom de voorkeur aan te bevorderen dat betrokkenen zonder berechting naar Indonesië worden teruggestuurd, waarmede tevens een bezoek ter plaatse van Indonesische zijde overbodig wordt. Voorwaarde tot terugzending zal echter moeten zijn een bevredigende reactie op ons protest. Daarom vragen wij ons af of het geen aanbeveling zou verdienen de kwestie thans met Sunarjo op te nemen in de volgende zin.

De Nederlandse Regering zou bereid zijn de infiltranten in plaats van hen te doen berechten, op nader overeen te komen wijze per eerste scheepsgelegenheid naar Indonesië terug te zenden en het incident, ondanks zijn zeer ernstige karakter, daarmede als gesloten te beschouwen, indien de Indonesische Regering bevredigend tegemoet komt aan het Nederlandse protest.

In Uw gesprek ware daarbij tot uitdrukking te brengen, dat de Nederlandse Regering het zou begrijpen, dat nu de verantwoordelijke commandanten der infiltrerende groep sneuvelde, bestraffing van de infiltranten door de Indonesische bevoegde instanties voor de Indonesische Regering moeilijk zou kunnen zijn, doch dat anderzijds wel een antwoord moet worden verwacht, dat het de Nederlandse Regering mogelijk maakt voor de overgave der infiltranten aan Indonesië de verantwoordelijkheid tegenover het eigen parlement en de publieke opinie te dragen. Daarom zou van de Indonesische Regering in antwoord minstens de stellige verzekering moeten worden ontvangen, dat harerzijds afdoende maatregelen tegen herhaling van gewapende infiltratie zijn genomen. Gaarne ontvang ik telegrafisch bericht, of U meent dat een dergelijk voorstel bij Sunarjo succes zou kunnen hebben.

Het gevaar bestaat, dat wanneer de hier voorgestelde afdoening bereikbaar blijkt en de infiltranten in Indonesië zullen zijn teruggekeerd, in Indonesië deze afdoening o.a. door de pers zal worden aangegrepen om te betogen dat zelfs de Nederlandse Regering thans blijkbaar de Indonesische opvatting, als zou er van onrechtmatige infiltratie geen sprake zijn, deelt. In zodanig geval zouden wij zonodig kunnen overgaan tot publicatie der Indonesische antwoordnota.

Overigens zou van de teruggave der infiltranten mogelijk gebruik kunnen worden gemaakt om van de Indonesische Regering gelijktijdig de teruggave aan Nederland te verkrijgen van personen, die verdacht van vergrijpen tegen de veiligheid van de Indonesische staat, door Indonesië worden aangehouden, en op wier invrijheidstelling reeds herhaaldelijk is aangedrongen. Ik denk hier aan de RMS-arrestanten, voor wat deze laatsten betreft te meer, nu Justitie reeds heeft blijk gegeven welwillend tegenover hun overgave te staan. Aan Uw beleid terzake moge echter worden overgelaten vast te stellen of het opportuun zou zijn vooral de laatste groep - ten aanzien waarvan wellicht door direct contact met de justitiële autoriteiten buiten Luar Negeri om, meer bereikt kan worden - in het onderwerpelijke gesprek met Luar Negeri te betrekken.